

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Haplové v právní věci **žalobkyně: F. N., provdána S., proti žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 10. 2004, č. j. 6 Az 213/2003 – 40,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 10. 2004, č. j. 6 Az 213/2003 – 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaný kasační stížností napadá rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 6 Az 213/2003 – 40, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 14. 9. 2003, č. j. OAM 10946/VL – 20 – P11 – 2001 a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve výroku rozsudku uvedeným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a vyslovil, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti tvrdí, že rozsudek Městského soudu v Praze je ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů v té jeho části, v níž shledal žalobu důvodnou v posouzení existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, protože tato část správního rozhodnutí je podle soudu nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, neboť žalovaný v rozporu s ust. § 47 odst. 3

správního řádu neuvedl, z jakých skutečností vycházel a jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů, na základě kterých dospěl k závěru, že žalobkyni nehrozí při návratu do země původu nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení. Zejména absence zdůvodnění proč v daném případě neshledal nebezpečí ponižujícího zacházení, když žalobkyně nemá v Afghánistánu podporu mužských členů rodiny a postavení osamělých žen je tam velmi obtížné, způsobuje nepřezkoumatelnost výroku rozhodnutí, že se na ni nevztahují překážky vycestování. Stěžovatel oponuje odkazem na stranu 5 – 6 svého rozhodnutí, kde výslovně uvádí, že při posuzování skutečností zakládajících překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu, v případě žalobkyně vycházel ze stejných informací a byl veden stejnými úvahami jako při hodnocení, zda žalobkyně splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu, tj. z tvrzení žalobkyně o jejím strachu z pronásledování T. proto, že před odchodem ze země byla vyzrazena jako tajná učitelka dívek, kteréžto tvrzení je ale po pádu T. v roce 2001 jako důvod žádosti o azyl zcela nerozhodné, a dále z informace o významných krocích podniknutých ke zlepšení situace žen v Afghánistánu po pádu T. Tato informace pochází ze soudem obhajované zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv v Afghánistánu v roce 2002 a konkrétně z informací o právech žen. Žalobkyně přitom v žalobě neuvedla žádnou rozhodnou skutečnost, kterou by podložila své přesvědčení, že v domovské zemi stále trvá její ohrožení jako ženy a soud takto za ni nedovoleně dovozuje nebezpečí ponižujícího zacházení, čímž se dopustil nezákonného překročení rozsahu a důvodů žaloby. Na druhé straně jako opožděně uplatněná odmítl nová tvrzení žalobkyně při ústním jednání. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva pouhá obava nebo nejistota nejsou dostačující proto, aby naplnily pojem ponižujícího jednání, v případě žalobkyně se jedná o pouhou obavu a nejistotu, nikoliv o riziko dostatečně reálné a bezprostřední. Tím není zpochybňována obtížnost postavení žen v Afghánistánu i v novém právním státě, není však možné nahlížet míru diskriminace žen v Afghánské společnosti evropskými měřítky pro rozdílnosti kulturní a civilizační. Poněvadž je přesvědčen, že soud při zrušení správního rozhodnutí překročil rámec žalobních bodů, namítá nesrozumitelnost a nedůvodnost rozsudku způsobující jeho nepřezkoumatelnost, a proto navrhuje, aby byl zrušen a věc vrácena soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele namítá, že z jiných zpráv a informací vydaných renomovanými mezinárodními organizacemi a institucemi jasně vyplývá, že postavení žen, coby zvláštní sociální skupiny je v Afghánistánu stále nesvobodné a je přesvědčena, že informace, které soudu poskytla, svědčí o tom, že stěžovatel při posuzování žádosti chybně vyhodnotil nejen neexistenci překážek vycestování, ale i důvody relevantní pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Z těchto práv vyplývá tíživost situace žen v Afghánistánu, což nebylo stěžovatelem zohledněno při posuzování žádosti o azyl, jak ve výroku I., tak ve výroku II. napadeného rozhodnutí, a proto jí tvrzená obava z nebezpečí hrozící v zemi původu je oprávněně důvodná. Namítá také, že soud přezkoumal rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů a dospívá k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto navrhuje její zamítnutí.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil zejména následující rozhodné skutečnosti: Žalobkyně projevila úmysl požádat o azyl dne 9. 11. 2001 v době legálního pobytu v ČR, neboť ani po čtyřletém pobytu v ČR nevidí budoucnost v Afghánistánu. V návrhu doplnila, že do Prahy přiletěla v září roku 1997 společně s matkou, poté co z Afghánistánu odjela ze strachu z T. nejprve do Pákistánu a následně na Ukrajinu. Afghánistán opustila v lednu r. 1996 a přes Pákistán a Turkmenistán odcestovala do K., kde bydlela u svého bratra a pak na základě víza přicestovala do ČR. Při letištních kontrolách neměla žádné problémy. Její problém v Afghánistánu spočíval v tom, že po příchodu T. byla

nucena vyučovat doma, T. se to dozvěděl, v místě bydliště ji vyhledal, ale podařilo se jí utéci. O azyl požádala po dlouhodobém pobytu a úvaze, neboť dospěla k závěru, že se nemůže vrátit zpět do Afghánistánu, protože se tam situace nezměnila. V ČR pobývala na základě opakujících se ročních víz, pak se rozhodla, že zůstane v ČR a požádala o azyl, přestože mohla získat vízum k pobytu. V případě návratu se obává, že její život je stále v nebezpečí, kdežto v ČR má dobré zázemí na pobyt a rozhodla se, že v ČR zůstane, neboť je zvyklá na zdejší život i na lidi. Uvedla, že sice nemá žádné důvody pro azyl, ale chce žít klidný a bezpečný život v ČR. Neprojevila zájem seznámit se s informacemi pro posouzení jí uváděných skutečností, které správní orgán měl k dispozici s tím, že situaci v Afghánistánu sleduje a prostřednictvím Velvyslanectví Afghánistánu v USA lze získat podrobné zprávy o situaci tam. Žalovaný pak v průběhu správního řízení z uvedeného dovodil, že důvodem žádosti o udělení azylu jmenované, je obava z pronásledování T., neboť doma potají vyučovala, zhodnotil její výpověď a porovnal s uvedenými informacemi, které jí předložil. Z uvedených informací zjistil, že v r. 2001 došlo k pádu T., což přispělo k ukončení období závažného porušování lidských práv, byly podniknuty kroky ke zlepšení situace žen, některé ženy mohly přestat nosit burky, jejichž nošení T. důsledně prosazoval, státním zaměstnankyním a učitelkám bylo umožněno vrátit se do práce, mezinárodním organizacím bylo povoleno zaměstnávat ženy. Dovodil tedy výrazné zlepšení práv žen a současně i pád T., jehož se žalobkyně obávala. Proto její obavy považoval za bezpředmětné s tím, že v případě návratu do vlasti jí nic nehrozí, neboť T. již není vládnoucí stranou v Afghánistánu a činnost, kterou žalobkyně vykonávala, již není zakázána. Správní orgán tak dospěl k závěru, že nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Správní orgán po zhodnocení situace v zemi jejího původu dospěl také k závěru, že ve vlasti není žalobkyně ohrožena skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování, když vycházel ze stejných informací a byl veden stejnými úvahami jako při hodnocení, zda jmenovaná splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. Dospěl také k závěru, že žalobkyně není osobou, která by náležela k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V tomto směru žalovaný vydal dne 14. 9. 2003 rozhodnutí.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně žalobou, v níž namítala procesní vady řízení před žalovaným a tvrdila, že nemůže souhlasit s omezenými informačními zdroji, z nichž žalovaný vycházel při posuzování její žádosti, a ač došlo k výraznému zlepšení situace na poli dodržování lidských práv, nelze říci, že situace je srovnatelná se standardem uznávaným v demokratických státech. Vyslovila přesvědčení o trvání jejího ohrožení v důsledku příslušnosti k sociální skupině, kterou ženy v afghánské společnosti jsou. Městský soud v Praze vyhověl žalobě, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, když dospěl k závěru, že nebyla prokázána odůvodněnost strachu z pronásledování žalobkyně ve smyslu § 12 zákona o azylu, neshledal důvodnou žalobní námitku, že žalovaný vycházel z omezených informačních zdrojů, neboť zpráva MZV USA se zabývá veškerým děním v Afghánistánu a objektivně odpovídá poznatkům i z jiných zdrojů. Zdůraznil také, že žalobkyně nevyužila možnost seznámit se s podkladovými informacemi, případně navrhnout jejich doplnění o konkrétní další materiály a nemůže se tedy dovolávat porušení právních předpisů tím, že při vydání svého rozhodnutí žalovaný nevycházel i z jiných zdrojů a podkladů, které označila až po podání žaloby. Soud naopak dospěl k závěru, že žalovaný zjistil skutečný stav věci přesně, úplně a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí, které má oporu v obsahu správního spisu a z jeho odůvodnění je zřejmé, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí a jakými úvahami byl správní orgán veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Naopak soud shledal žalobu

důvodnou posouzení existence překážek vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu, když správnímu orgánu vytkl, že v této části rozhodnutí neuvedl, z jakých skutečností vycházel, jakými úvahami byl veden a na základě čeho rozhodl a dospěl k závěru, že žalobkyni nehrozí zejména nebezpečí ponižujícího zacházení. Tuto část výroku rozhodnutí hodnotil jako nepřezkoumatelnou a pro vady řízení rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Rozsudek napadl kasační stížností žalovaný.

Stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel, kasační stížnost je podána osobou oprávněnou. V kasační stížnosti namítá nepřezkoumatelnost rozsudku pro jeho nesrozumitelnost a nedostatek důvodů ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť je toho názoru, že se zabýval existencí překážek vycestování v potřebném rozsahu a na základě dostatečných informací vyplývajících ze zpráv o Afghánistánu.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v mezích uplatněných kasačních důvodů přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Městský soud v Praze ve svém rozsudku dospěl k závěru, že v případě žalobkyně nejsou důvody pro udělení azylu podle § 12 a násl. zákona o azylu, ale shledal vady ve správním řízení v rozhodnutí o překážce vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu, a proto rozhodnutí stěžovatele zrušil. Ač je ve smyslu ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti, v případě, bylo-li řízení před soudem zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, uvedené neplatí. Z ustálené rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v případě, shledá-li krajský soud výrok rozhodnutí správního orgánu o neudělení azylu podle § 12 a násl. zákona o azylu v souladu se zákonem a žalobu důvodnou ve vztahu k výroku téhož rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl, že se na žadatele nevztahuje překážka vycestování, pak je namístež zamítnutí správní žaloby proti rozhodnutí správního orgánu ve výroku, jímž žadateli nebyl udělen azyl podle § 12 a násl. zákona o azylu a zrušení téhož rozhodnutí ve výroku, jímž správní orgán rozhodl, že se na žadatele nevztahují překážky vycestování, neboť takové rozhodnutí není samo o sobě vnitřně rozporné nebo nelogické (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 272/2004 – 67). Dospěl-li tudíž městský soud k závěru, že v otázce neudělení azylu žalobkyni rozhodl správní orgán v souladu se zákonem, měl žalobu ve výroku o neudělení azylu zamítnout a rozhodnutí správního orgánu zrušit ve výroku o nevztažení překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu, shledal-li žalobu v této části důvodnou.

Rovněž co do uplatněného důvodu stěžovatelem shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou. Je nutno přisvědčit stěžovateli, že žalobkyně v žalobě nenamítala žádnou konkrétní skutečnost ve vztahu k výroku rozhodnutí o překážce vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť obecně odkázala na obsah správního spisu, aniž uvedla, v čem spatřuje hrozící nebezpečí. Soud pak nad rámec žalobních námitek za ni dovodil nebezpečí ponižujícího zacházení, poněvadž měl za zřejmé, že žalobkyně nemá v Afghánistánu podporu mužských členů rodiny. Uvedené skutečnosti žalobkyně netvrdila nejen v žalobě, ale ani v pohovoru k její žádosti o azyl. Přezkoumává-li soud ve smyslu ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů, pak v daném případě soud vlastní interpretací rozšířil rozsah přezkumu správního rozhodnutí. Na tomto místě nelze přehlédnout, že soud ale současně jako opožděně uplatněná odmítl nová tvrzení žalobkyně při ústním jednání u soudu, týkající se krevní msty, nedostatku změn ve způsobu života žen a nemožnosti vycházet samostatně na veřejnost. Soud tedy opřel své rozhodovací důvody

o skutečnosti ve správním i soudním řízení nezjištěné a nezjišťované a jde tedy o vadu skutkových zjištění způsobující nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Nejvyšší správní soud musí rovněž přisvědčit stěžovateli, že posuzování skutečností zakládajících překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu, v případě žalobkyně provedl v potřebném rozsahu, když vycházel ze stejných informací a stejnými úvahami hodnotil, zda žalobkyně splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu a posoudil jeho stížní námitku jako důvodnou. Informace o pádu T. v roce 2001 a stejně tak informace o právech žen získané ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv v Afghánistánu za rok 2002 shledal Městský soud v Praze dostačujícími. Vzhledem k tomu, že se skutečnosti zakládající překážky vycestování posuzují v době rozhodnutí správního orgánu, jsou i podle Nejvyššího správního soudu správním orgánem získané informace postačující a adekvátní pro jeho rozhodnutí a správní orgán se zabýval posouzením překážek vycestování správně v rozsahu tvrzení uvedených žalobkyní v pohovoru ve správním řízení.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání rozhodnutí Městského soudu v Praze k závěru, že kasační stížnost stěžovatele je důvodná, a proto ve smyslu ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek tohoto soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městský soud je vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí městský soud rozhodne ve smyslu ust. § 110 odst. 2 s. ř. s. i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu